

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:2

2011-12-08

U2011/6863/S

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag att stödja grundskolor i utanförskapsområden

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens skolverk i uppdrag att stödja ett urval av grundskolor i utanförskapsområden. Syftet med uppdraget ska vara att utveckla metoder som är vetenskapligt grundade och verkningsfulla för att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling och höja kunskapsresultaten. Uppdraget ges med förbehåll för att riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag i Budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utgiftsområde 16). Satsningen ska enligt regeringens förslag i Budgetpropositionen för 2012 omfatta 20 miljoner kronor under 2012 och beräknas omfatta 20 miljoner kronor per år under 2013 och 2014.

Satsningen ska avgränsas till maximalt tio grundskolor i stadsdelar med utbrett utanförskap. Urvalsgrunden ska vara att de deltagande skolorna ligger i stadsdelar som ingår i regeringens arbete med urban utveckling från och med 2012 och att skolan uppvisar låga kunskapsresultat och en negativ kunskapsutveckling över tid. Skolverket ska tillsammans med de deltagande skolhuvudmännen välja ut de skolor som ska delta. Utgångspunkten ska vara att samma skolor ska delta under hela den period som satsningen pågår. Satsningen ska inriktas mot grundskolans senare år, främst årskurserna 6–9.

Skolverkets stöd till respektive skola ska omfatta de insatser som specificeras i detta uppdrag. Tyngdpunkten ska utgöras av handledning i undervisningssituationer för lärarna i syfte att utveckla undervisningens kvalitet. Denna handledning ska genomföras av särskilt kvalificerade lärare som Skolverket anlitar. Vidare ska stödet omfatta utveckling av studiehandledning på elevernas modersmål och skolans kontakter med vårdnadshavarna samt utveckling av verksamhet utöver den ordinarie skoldagen, med fokus på utökad undervisningstid och hjälp med läsläsning. Skolverket ska i samarbete med huvudmännen för de

deltagande skolorna närmare utforma stödet och komma överens om skolornas åtaganden.

Under förutsättning att riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag i Budgetpropositionen för 2012 får Skolverket för uppdragets genomförande använda högst 20 miljoner kronor för 2012. För 2013 och 2014 beräknas att Skolverket får använda högst 20 miljoner kronor per år. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 16, anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet, anslagspost 9.

Uppdraget ska delredovisas i Skolverkets årsredovisning för åren 2013 och 2014 och slutligt i en särskild redovisning till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 17 april 2015.

Dessutom avser regeringen att låta utvärdera insatsernas effekter för elevernas kunskapsresultat. I syfte att underlätta en kommande utvärdering ska Skolverket samråda med Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering när det gäller val av skolor, utformning av insatser och insamling av uppgifter från de deltagande skolorna.

Skälen för regeringens beslut

Trots stora ansträngningar är kunskapsresultaten ofta mycket bristfälliga i skolor som ligger i stadsdelar med utbrett utanförskap. Många elever når inte målen för utbildningen och andelen elever som når behörighet till gymnasieskolans nationella program är låg. Enligt den internationella PISA-studien är skillnaderna i elevresultat mellan olika skolor i landet låg i internationell jämförelse men har ökat över tid. Skillnader i elevresultat förklaras främst av variation inom skolor. Detta motiverar insatser som är inriktade mot att stärka undervisningens kvalitet, t.ex. metodutveckling och förstärkt lärarkompetens.

I områden där befolkningen har sämre socioekonomiska förutsättningar är också andelen elever med utländsk bakgrund generellt sett högre. Det är svårt att dra tydliga slutsatser om vilken effekt detta får på elevernas studieresultat. Barn som bor i områden där en stor andel av befolkningen har utländsk bakgrund uppnår visserligen mer sällan behörighet till gymnasieskolans nationella program, men detta är snarast en effekt av mindre gynnsam socioekonomisk bakgrund (Statistiska centralbyrån 2007, *Barn, boendesegregation och skolresultat*).

Såväl svensk som internationell forskning visar att det generellt finns ett samband mellan bakgrundsfaktorer, såsom föräldrarnas utbildning, sysselsättning och försörjningsmöjligheter, och resultat i skolan. Elevens tid i landet har visat sig också ha ett tydligt samband med resultaten i skolan, i de fall när eleven har anlänt till Sverige efter skolstartåldern (Skolverket 2009, *Vad påverkar resultaten i svensk grundskola?*). När det i ett och samma klassrum samlas elever med såväl skiftande kunskaper i svenska

som med en mångfald av sociala, etniska och kulturella bakgrunder krävs specifika insatser för att möjliggöra en kunskapsutveckling som är anpassad efter elevernas behov och förutsättningar.

Skolor i utanförskapsområden har ofta jämförelsevis stora utmaningar när det gäller att kompensera för elevens bakgrund. Samtidigt har flera av dessa skolor ofta relativt stora resurser i form av t.ex. personaltäthet. Studier visar dock att hög personaltäthet inte nödvändigtvis leder till bättre studieresultat (se t.ex. Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, 2007:5). I stället framstår lärarnas kompetens i flera studier som den viktigaste faktorn för elevernas resultat (Skolverket 2009).

Mot bakgrund av detta har regeringen i Budgetpropositionen för 2012 presenterat en satsning för att förbättra resultaten för skolor i stadsdelar som omfattas av regeringens arbete med urban utveckling. Genom att avgränsa satsningen till ett mindre antal skolor kan mer omfattande insatser genomföras vid respektive skola. Satsningen kan därmed också ge underlag för att se vilka insatser som fungerar bäst för att främja varje elevs lika möjligheter att uppnå målen för utbildningen. Av den anledningen ska insatsernas effekter på kunskapsresultaten nogt utvärderas så att arbetssätt som är verkningsfulla och har en positiv effekt för elevernas resultat kan spridas till andra skolor.

Den 31 december 2011 upphör förordningen (2008:348) om urbant utvecklingsarbete liksom de s.k. lokala utvecklingsavtalen mellan staten och 21 kommuner som tidigare har varit en del i lokal utvecklingsarbetet. Regeringen har i samband med budgetpropositionen för 2012 beslutat att det urbana utvecklingsarbetet ska inriktas på utvärdering, kunskapsinhämtning, kunskapsutbyte och kunskapsspridning. Den 25 oktober 2011 har Arbetsmarknadsdepartementet skickat en inbjudan till de 30 största kommunerna i Sverige att delta i arbetet. Inbjudan riktades även till Trollhättans kommun och Landskrona kommun som ingått i arbetet med urban utveckling till och med 2011. En prövning kommer sedan att göras utifrån statistiska kriterier för att avgöra vilka av dessa kommuner som kommer att omfattas.

På regeringens vägnar

Nyamko Sabuni

Åsa Källén

Kopia till

Arbetsmarknadsdepartementet, IU

Riksdagen/utbildningsutskottet

Ungdomsstyrelsen

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU)

Sveriges Kommuner och Landsting